EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Õiguskomisjon

2008/0259(COD)

9.2.2009

***I
RAPORTI PROJEKT

Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kord, mille alusel liikmesriigid peavad kolmandate riikidega läbirääkimisi ja sõlmivad kahepoolseid valdkondlikke lepinguid, mis käsitlevad lepinguliste ja lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatavat õigust (KOM(2008)0893 – C6-0001/2009 – 2008/0259(COD))

Õiguskomisjon

Raportöör: Tadeusz Zwiefka

Kasutatud tähised

*	nõuandemenetlus *antud häälte enamus*
**I	koostöömenetlus (esimene lugemine) *antud häälte enamus*
**II	koostöömenetlus (teine lugemine) *antud häälte enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks*
***	nõusolekumenetlus *parlamendi liikmete häälteenamus, v.a EÜ asutamislepingu artiklites 105, 107, 161 ja 300 ning ELi lepingu artiklis 7 toodud juhtudel*
***I	kaasotsustamismenetlus (esimene lugemine) *antud häälte enamus*
***II	kaasotsustamismenetlus (teine lugemine) *antud häälte enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks*
***III	kaasotsustamismenetlus (kolmas lugemine) *antud häälte enamus ühise teksti heakskiitmiseks*

(Märgitud menetlus põhineb komisjoni esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusloomega seotud teksti muudatusettepanekud

Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutes märgistatakse muudetud tekst ***paksus kaldkirjas***. Kui Euroopa Parlament soovib muutmisakti puhul muuta olemasolevat sätet, mida komisjoni ettepanekus ei muudeta, märgistatakse muutmata jäävad tekstiosad **paksus kirjas**. Välja jäetav tekstiosa tähistatakse sümboliga [...]. *Tavalises kaldkirjas* märgistus on mõeldud asjaomastele osakondadele abiks lõpliku teksti ettevalmistamisel ja tähistab neid õigusakti osi, mille kohta on tehtud parandusettepanek lõpliku teksti vormistamiseks (nt ilmselged vead või väljajätmised mõnes keeleversioonis). Selliste parandusettepanekute puhul on vaja vastavate osakondade nõusolekut.

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT ..5

SELETUSKIRI 15

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kord, mille alusel liikmesriigid peavad kolmandate riikidega läbirääkimisi ja sõlmivad kahepoolseid valdkondlikke lepinguid, mis käsitlevad lepinguliste ja lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatavat õigust
(KOM(2008)0893 – C6-0001/2009 – 2008/0259(COD))

(Kaasotsustamismenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (KOM(2008)0893);

– võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 251 lõiget 2, artikli 61 punkti c, artiklit 65 ja artikli 67 lõiget 5, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C6-0001/2009);

– võttes arvesse kodukorra artiklit 51;

– võttes arvesse õiguskomisjoni raportit ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni arvamust (A6-0000/2009),

1. kiidab komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks;

2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon kavatseb seda oluliselt muuta või selle teise tekstiga asendada;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(9) Tuleks kehtestada ühtne ja läbipaistev kord, mille alusel saaks liikmesriike erandjuhtudel volitada muutma kolmandate riikidega sõlmitud lepinguid või *pidada* läbirääkimisi uute lepingute üle või *sõlmida* neid eelkõige juhul, kui ühendus ei ole teatanud oma kavatsusest kasutada oma	(9) Tuleks kehtestada ühtne ja läbipaistev kord, mille alusel saaks liikmesriike erandjuhtudel volitada muutma kolmandate riikidega sõlmitud lepinguid või *pidama* läbirääkimisi uute lepingute üle või *sõlmima* neid eelkõige juhul, kui ühendus ei ole teatanud oma kavatsusest kasutada

välispädevust asjaomase lepingu sõlmimiseks. Nimetatud kord ei piira ühenduse ainupädevust ega EÜ asutamislepingu artiklite 300 ja 307 sätteid. Kuna kavandatav kord kaldub kõrvale reeglist, mille kohaselt ühendus on ainupädev sõlmima kõnealuse valdkonna rahvusvahelisi lepinguid, tuleb kõnealust korda vaadelda kui erimeedet ning selle kohaldamisala ***ja -aeg peavad*** olema piiratud.	oma välispädevust asjaomase lepingu sõlmimiseks. Nimetatud kord ei piira ühenduse ainupädevust ega EÜ asutamislepingu artiklite 300 ja 307 sätteid. Kuna kavandatav kord kaldub kõrvale reeglist, mille kohaselt ühendus on ainupädev sõlmima kõnealuse valdkonna rahvusvahelisi lepinguid, tuleb kõnealust korda vaadelda kui erimeedet ning selle kohaldamisala ***peab*** olema piiratud.

Or. en

Selgitus

See muudatusettepanek on vajalik artikli 11 teise lõigu väljajätmise tõttu.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(11) Nende määruste kohaselt tuleks kavandatavat korda kohaldada ainult erandjuhtudel ja ainult valdkondlike lepingute suhtes, mis sisaldavad sätteid nimetatud õigusaktide kohaldamisalasse kuuluvate valdkondade kohta.	(11) Nende määruste kohaselt tuleks kavandatavat korda kohaldada ainult erandjuhtudel ja ainult valdkondlike lepingute suhtes, mis sisaldavad sätteid nimetatud õigusaktide kohaldamisalasse kuuluvate valdkondade kohta. ***Käesolevas määruses on kohane tõlgendada mõistet „valdkondlik” tähenduses „eriline”. Käesolev määrus peaks hõlmama ka piirkondadevahelisi lepinguid****.*

Or. en

Selgitus

Ilma lähema selgituseta võib mõiste „piirkondlik” tekitada õiguskindlusetust ja vähendada määruse kasulikkust sellisel määral, et määrus muutub peaaegu tarbetuks. Selline terminoloogiline muudatus tuleks teha kogu määruses, sh eelkõige pealkirjas.

On ilmne, et need sätted peavad hõlmama ka piirkondadevahelisi lepinguid.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Käesolevat määrust kohaldatakse liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheliste kahepoolsete ***valdkondlike lepingute*** suhtes, mis käsitlevad tsiviil- ja kaubandusasjade suhtes kohaldatavat õigust ning kuuluvad osaliselt või täielikult määruse (EÜ) nr 593/2008 (lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta) või määruse (EÜ) nr 864/2007 (lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta) kohaldamisalasse.	2. Käesolevat määrust kohaldatakse liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheliste kahepoolsete ***ja piirkondadevaheliste erilepingute*** suhtes, mis käsitlevad tsiviil- ja kaubandusasjade suhtes kohaldatavat õigust ning kuuluvad osaliselt või täielikult määruse (EÜ) nr 593/2008 (lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta) või määruse (EÜ) nr 864/2007 (lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta) kohaldamisalasse.

Or. en

Selgitus

Ilma lähema selgituseta võib mõiste „piirkondlik" tekitada õiguslikku ebamäärarust ja vähendada määruse kasulikkust sellisel määral, et määrus muutub peaaegu tarbetuks. Selline terminoloogiline muudatus tuleks teha kogu määruses, sh eelkõige pealkirjas.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Kui liikmesriik kavatseb alustada läbirääkimisi kolmanda riigiga sõlmitud lepingu muutmiseks või käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva uue lepingu sõlmimiseks, ***teatab ta oma kavatsusest kirjalikult*** komisjonile.	1. Kui liikmesriik kavatseb alustada läbirääkimisi kolmanda riigiga sõlmitud lepingu muutmiseks või käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva uue lepingu sõlmimiseks, ***esitab ta selleks*** komisjonile ***kirja või elektroonilisel teel taotluse***.

Or. en

Selgitus

Selle muudatusettepaneku eesmärk on kõrvaldada vastuolu artikli 5 lõike 3 teise lõiguga, kus on sätestatud, et „komisjon teeb otsuse liikmesriigi taotluse kohta kuue kuu jooksul pärast artiklis 3 osutatud teate saamist”, ning täpsustada tuleb taotluse vorminõudeid (kirjalikult või e-posti teel).

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Kui ühendus ei ole veel sõlminud lepingut asjaomase kolmanda riigiga, kontrollib komisjon hinnangu andmisel kõigepealt, kas vastavasisulise ühenduse lepingu sõlmimine asjaomase kolmanda riigiga on ***tõenäoline lähitulevikus***. Kui nimetatud lepingut ***tõenäoliselt lähitulevikus*** ei ***sõlmita, võib*** komisjon ***anda loa***, ***kui*** täidetud on järgmised kaks tingimust:	2. Kui ühendus ei ole veel sõlminud lepingut asjaomase kolmanda riigiga, kontrollib komisjon hinnangu andmisel kõigepealt, kas vastavasisulise ühenduse lepingu sõlmimine asjaomase kolmanda riigiga on ***kavandatud järgmisele 12 kuule***. Kui nimetatud lepingut ei ***ole kavas järgmise 12 kuu jooksul sõlmida, kontrollib*** komisjon, ***kas*** täidetud on järgmised kaks tingimust:

Or. en

Selgitus

Väljend „võib komisjon anda loa” võib tekitada probleeme seoses artikliga 5 „Läbirääkimiste alustamise luba”. Kavandatud muudatusettepaneku sõnastuses on selgelt öeldud, et kui komisjon on läbi viinud artiklis 4 ette nähtud kontrolli ja teinud kindlaks, et tingimused on täidetud, annab ta loa läbirääkimiste alustamiseks.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
*(*b) komisjon teeb kindlaks, et kavandatav leping ei mõjuta ***liigselt*** ühenduse eeskirjade ühetaolist ja järjepidevat kohaldamist ning nende eeskirjadega	b) komisjon teeb kindlaks, et kavandatav leping ei mõjuta ***oluliselt*** ühenduse eeskirjade ühetaolist ja järjepidevat kohaldamist ning nende eeskirjadega

kehtestatud süsteemi häireteta toimimist.	kehtestatud süsteemi häireteta toimimist.

Or. en

Selgitus

Täpselt tõlgendades võib väljend „ei mõjuta liigselt“ muuta määruse praktikas suurel määral tarbetuks.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 1 – esimene lõik

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Kui ***komisjon artiklis 4*** osutatud ***tingimusi arvesse võttes järeldab, et miski lepingu sõlmimist või muutmist ei takista, võib ta lubada*** liikmesriigil alustada läbirääkimisi tema ja kolmanda riigi vahelise lepingu üle. Vajaduse korral võib komisjon anda ***läbirääkimissuuniseid*** ning nõuda teatavate sätete lisamist kavandatavasse lepingusse.	1. Kui ***artikli 4 lõikes 2*** osutatud ***tingimused on täidetud, lubab komisjon*** liikmesriigil alustada läbirääkimisi tema ja kolmanda riigi vahelise lepingu üle. Vajaduse korral võib komisjon anda ***suuniseid*** ning nõuda teatavate sätete lisamist kavandatavasse lepingusse.

Or. en

Selgitus

This paragraph raises the question of the Commission's discretion to refuse authorisation even where the Member State has met the conditions required in order to open negotiations. Such a power would appear abusive and hence "may authorise" should be replaced by "shall authorise".

It is noted that the terminology as between the different language versions differs considerably: for instance, the French version reads "directives de negotiation" in contrast with the English "negotiating guidelines" and has "exiger l'inclusion de clauses particulières" whereas the English reads "request the inclusion of particular clauses". The French version must be aligned with the English, since the former is inconsistent with the Commission's status as observer. This observation also applies to the second subparagraph of Article 9(1), which also refers to "directives de negotiation".

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 3 – teine lõik

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Komisjon teeb otsuse liikmesriigi taotluse kohta ***kuue*** kuu jooksul pärast artiklis 3 osutatud teate saamist.	Komisjon teeb otsuse liikmesriigi taotluse kohta ***kolme*** kuu jooksul pärast artiklis 3 osutatud teate saamist.

Or. en

Selgitus

Et määrus oleks järjepidev ja kolmandate riikide silmis usaldusväärne, peaks selle tähtaja viima kooskõlla artikli 3 lõikega 3.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Teate saamise korral annab komisjon hinnangu selle kohta, kas läbirääkimiste tulemusel koostatud leping vastab komisoni esialgsele hinnangule. Sellise täiendava hinnangu andmisel uurib komisjon, kas kavandatav leping sisaldab komisjoni esitatud nõudeid, eelkõige artikli 5 lõikes 1 osutatud sätteid, ning kas ***kavandatava lepingu sõlmimine muudaks*** ühenduse ***õiguse ebatõhusaks või takistaks selle*** eeskirjadega kehtestatud süsteemi häireteta ***toimimist***.	2. Teate saamise korral annab komisjon hinnangu selle kohta, kas läbirääkimiste tulemusel koostatud leping vastab komisoni esialgsele hinnangule. Sellise täiendava hinnangu andmisel uurib komisjon, kas kavandatav leping sisaldab komisjoni esitatud nõudeid, eelkõige artikli 5 lõikes 1 osutatud sätteid, ning kas ***kavandataval lepingul on oluline mõju*** ühenduse ***eeskirjade ühetaolisele ja järjepidevale kohaldamisele ja nende*** eeskirjadega kehtestatud süsteemi häireteta ***toimimisele***.

Or. en

Selgitus

Selle muudatusettepaneku eesmärk on samuti tagada määruse järjepidevus. Artiklis 7 sätestatud kriteeriumid peaksid olema samad mis artiklis 4. Selles muudatusettepanekus võetakse seega lihtsalt üle artikli 4 sõnastus.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõige 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
4. Kui komisjon leiab, et läbirääkimiste tulemusel koostatud leping vastab lõikes 2 osutatud nõuetele, ***võib*** liikmesriigile ***anda loa*** see leping sõlmida.	4. Kui komisjon leiab, et läbirääkimiste tulemusel koostatud leping vastab lõikes 2 osutatud nõuetele, ***antakse*** liikmesriigile ***luba*** see leping sõlmida.

Or. en

Selgitus

Komisjonil ei ole sel etapil diskretsiooniõigust.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõige 5 – esimene lõik

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
5. Komisjon teeb lõigetes 3 ja 4 osutatud otsuse loa andmise kohta artikli 8 ***lõikes 3*** osutatud menetluse kohaselt.	5. Komisjon teeb lõigetes 3 ja 4 osutatud otsuse loa andmise kohta artikli 8 ***lõikes 2*** osutatud menetluse kohaselt.

Or. en

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Komisjoni abistab komitee, ***mis on asutatud vastavalt*** nõukogu ***määrusele*** (EÜ) nr [...], millega kehtestatakse kord, mille alusel liikmesriigid peavad kolmandate riikidega läbirääkimisi ja sõlmivad kahepoolseid valdkondlikke lepinguid, mis käsitlevad kohtualluvust ning kohtu- ja muude otsuste tunnustamist ja täitmist seoses abieluasjade, vanemliku vastutuse ja ülalpidamiskohustustega, ning ülalpidamiskohustustega seotud küsimuste suhtes kohaldatavat õigust	1. Komisjoni abistab ***käesoleva määruse alusel asutatud*** komitee, ***mida kasutatakse ka*** nõukogu ***määruse*** (EÜ) nr [...] (millega kehtestatakse kord, mille alusel liikmesriigid peavad kolmandate riikidega läbirääkimisi ja sõlmivad kahepoolseid valdkondlikke lepinguid, mis käsitlevad kohtualluvust ning kohtu- ja muude otsuste tunnustamist ja täitmist seoses abieluasjade, vanemliku vastutuse ja ülalpidamiskohustustega, ning ülalpidamiskohustustega seotud küsimuste suhtes kohaldatavat õigust) ***puhul***.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artiklis 3 sätestatud nõuandemenetlust kooskõlas kõnealuse otsuse artiklitega 7 ja 8.	2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artiklis 3 sätestatud nõuandemenetlust kooskõlas kõnealuse otsuse artiklitega 7 ja 8.
3. ***Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artiklis 4 sätestatud korralduskomitee menetlust kooskõlas kõnealuse otsuse artiklitega 7 ja 8.***	3. ***Komitee võtab oma otsused vastu vastavalt nõukogu 15. septembri 2006. aasta otsuse 2006/683/EÜ, Euratom (millega võetakse vastu nõukogu kodukord) artiklis 22 sätestatud kirjalikule menetlusele[1].***
4. Otsuse 1999/468/EÜ artikli 4 lõikes 3 sätestatud tähtajaks kehtestatakse ***kolm kuud***.	4. Otsuse 1999/468/EÜ artikli 4 lõikes 3 sätestatud tähtajaks kehtestatakse ***üks kuu***.
	[1] ELT L 285, 16.10.2006, lk 47.

Or. en

Selgitus

Kavandatud komiteemenetlus (kombinatsioon nõuandemenetlusest ja korralduskomitee menetlustest) on ebaproportsionaalselt kohmakas ja aeglane.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 9 – lõige 1 – teine lõik

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Komisjon võib anda ***läbirääkimissuuniseid või teha ettepaneku*** teatavate sätete ***lisamiseks*** vastavalt artikli 5 lõikele 1, kui läbirääkimised on veel sellises etapis, mis seda võimaldab.	Komisjon võib anda ***suuniseid või nõuda*** teatavate sätete ***lisamist*** vastavalt artikli 5 lõikele 1, kui läbirääkimised on veel sellises etapis, mis seda võimaldab.

Or. en

Selgitus

Vt artikli 5 lõike 1 esimese lõigu kohta tehtud muudatusettepaneku selgitust.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 10

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Komisjon esitab hiljemalt 2014. aasta 1. jaanuariks Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta ning võib sellele lisada asjakohase õigusloomeettepaneku**.**	Komisjon esitab hiljemalt 2014. aasta 1. jaanuariks Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta ning võib sellele lisada asjakohase õigusloomeettepaneku***, eelkõige määruse kohaldamisala võimaliku laiendamise kohta teistele õigusaktidele, nt nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrusele (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades[1].*** ***Komisjon vaatab praegu määrust (EÜ) nr 44/2001 läbi ja võtab selle käigus seda küsimust täiel määral arvesse.*** ***[1] EÜT L 12, 16.1.2001, lk 1.***

Or. en

Selgitus

Huvi selle määruse hilisema laiendamise vastu kohtualluvusele ning kohtuotsuste tunnustamisele ja täitmisele on ilmne.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – teine lõik

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Seda kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2014.	***välja jäetud***

Or. en

Selgitus

Sellise aegumisklausli järele ei ole ilmselt vajadust. Igal juhul on 31. detsember 2014 ebareaalne, võttes arvesse määruse vastuvõtmiseks ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheliste läbirääkimiste pidamiseks kuluvat aega, eelkõige arvestades määrusega sätestatud kohmakaid ja aeganõudvaid menetlusi. Igal juhul muudab artiklis 10 sätestatud läbivaatamisklausel, mis kohustab komisjoni esitama teistele institutsioonidele aruande hiljemalt 2014. aasta 1. jaanuariks, aegumisklausli tarbetuks.

SELETUSKIRI

Lisaks ühenduse õigustikule on paljude liikmesriikide tsiviilõigusele omane teatav hulk kahepoolseid lepinguid, mille nad on kolmandate riikidega sõlminud enne Amsterdami lepingu asjaomaste sätete jõustumist või enne ühinemist Euroopa Ühendusega. Kui sellised varasemad lepingud sisaldavad sätteid, mis on vastuolus EÜ asutamislepinguga, peavad liikmesriigid EÜ asutamislepingu artikli 307 kohaselt tegema kõik vajaliku selliste vastuolude kaotamiseks. Euroopa Kohus on kinnitanud, et vajaduse korral peavad liikmesriigid denonsseerima ühenduse õigustikuga vastuolus olevad lepingud.

Lisaks varasematele kahepoolsetele lepingutele võib ilmneda ka vajadus sõlmida kolmandate riikidega uusi lepinguid, mis käsitlevad EÜ asutamislepingu IV jaotise kohaldamisalasse kuuluvaid tsiviilõiguse valdkondi.

7. veebruari 2006. aasta arvamuses 1/03 uue Lugano konventsiooni sõlmimise kohta[1] leidis Euroopa Kohus, et ühendusel on ainupädevus sõlmida kolmandate riikidega rahvusvahelisi lepinguid küsimustes, mis mõjutavad muu hulgas määruses (EÜ) nr 44/2001 (Brüssel I) sätestatud eeskirju eelkõige kohtualluvuse ja kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades. Kohus leidis oma arvamuses, et uue Lugano konventsiooni kohtualluvuse eeskirju käsitlevate sätete analüüsi kohaselt mõjutavad nimetatud sätted kohtualluvust ja nende eeskirjadega kehtestatava süsteemi häireteta toimimist käsitlevate ühenduse eeskirjade ühetaolist ja järjepidevat kohaldamist. Samale järeldusele jõudis kohus kõnealuse konventsiooni kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist käsitlevate eeskirjade suhtes. Kohus leidis, et kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist tsiviil- ja kaubandusasjades käsitlevad ühenduse eeskirjad on lahutamatud kohtualluvuse eeskirjadest, millega koos need moodustavad kõikehõlmava ja järjepideva süsteemi, ning et uus Lugano konventsioon mõjutab ühenduse eeskirjade ühetaolist ja järjepidevat kohaldamist nii kohtualluvuse kui ka kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning nende eeskirjadega kehtestatud kõikehõlmava süsteemi häireteta toimimise seisukohast.

Seega leiab komisjon, et tuleb eeldada, et ühendusel on edaspidi ainupädevus paljude eespool nimetatud kahepoolsete lepingute üle läbirääkimiste pidamiseks ja nende sõlmimiseks. Tuleb siiski märkida, et mitte kõik märkuste esitajad ei nõustu kohtu seisukohaga arvamuses 1/03[2]. Lisaks on huvitav tuua välja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 3[3] ja 4[1].

---

[1] EKL 2006, lk I-1145.

[2] *Vaata näiteks Ulrich G. Schroeteri* (Freiburg) märkmeid ajakirjas *European Community Private Law Review* (GPR) 2006, lk 203 jj, milles ta kritiseerib kohtu põhjendust, väites, et selles ei suudetud veenda, et uus Lugano konventsioon mõjutab määrust nr 44/2001, ning et kohus oleks pidanud üksikasjalikult uurima EÜ sisepädevust suhete reguleerimiseks kolmandate riikidega ning et kohus sai valesti aru „eraldumisklauslite" õiguslikust tähendusest. Samuti on raske näha, kuidas saab ühenduse ainupädevuse viia kooskõlla sätetega, mis käsitlevad Taani väljajätmist.

[3] Artikkel 3
1. Liidul on ainupädevus järgmistes valdkondades:
a) tolliliit;
b) siseturu toimimiseks vajalike konkurentsieeskirjade kehtestamine;
c) nende liikmesriikide rahapoliitika, mille rahaühik on euro;
d) mere bioloogiliste ressursside kaitse ühise kalanduspoliitika raames;
e) ühine kaubanduspoliitika.
2. Liidu ainupädevusse kuulub ka rahvusvahelise lepingu sõlmimine, kui selle sõlmimise näeb ette liidu

Komisjon on seisukohal, et tuleb uurida, kas on olemas piisav ühenduse huvi liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel sõlmitud või sõlmitavate kõikide selliste lepingute asendamiseks ühenduse lepingutega. Seepärast tuleks kehtestada üheaegselt kahte eesmärki täitev menetlus. Esiteks, võimaldada ühendusel hinnata, kas esineb piisav ühenduse huvi teatava lepingu sõlmimiseks. Teiseks, volitada liikmesriike sõlmima kõnealune leping ise, kui parajasti puudub ühenduse huvi asjaomase ühenduse lepingu sõlmimiseks.

Raportöör toetab väljapakutud määrust kui võimalikku vahendit paindumatuse leevendamiseks, mis on liikmesriikidele välispädevuse valdkonnas eesõigust andva doktriiniga pandud. See doktriin ei luba liikmesriikidel sõlmida kolmandate riikidega kasulikke kahepoolseid ja piirkondadevahelisi kokkuleppeid, mis kuuluvad ühenduse pädevuspiiridesse. Ühtki teist lahendust ei ole võimalik sellele peataolekule leida, kuivõrd komisjonil puudub ühenduse lepingute läbirääkimiseks personal ja aeg ning lisaks puudub enamikul juhtudel ühenduse huvi selliste küsimuse all olevate kahepoolsete lepingute suhtes.

Siiski on komisjoni väljapakutud kohaldamisala piiratud ning sel põhjusel on raportöör teinud ettepaneku, et ka ülevaatamisklausel hõlmaks kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise võimalikku laiendamist tulevikus. Õnnelik fakt, et komisjon kavandab määruse (EÜ) nr 22/2001 (Brüssel I) läbivaatamist, võib olla siin oluliselt abiks.

Raportöör on teinud ka muid muudatusi, mille eesmärk on muuta määrus tõhusamaks: suurema õiguskindluse loomiseks on muudetud viitamist „valdkondlikele küsimustele”; lühendatud on tähtaegu ning mõned kohmakamad menetluse aspektid on eemaldatud.

Samuti on ta kaotanud komisjoni kaalutlusõiguse seoses lepingu sõlmimiseks volitamisega. Ettepaneku kohaselt võis komisjon keelduda volituse andmisest kahepoolse lepingu sõlmimiseks, isegi kui leping vastas kõigile esialgse volituse saamiseks nõutud tingimustele. See oleks põhjustanud suuri diplomaatilisi probleeme asjaomaste kolmandate riikidega.

---

seadusandlik akt või kui lepingut on vaja selleks, et võimaldada liidul teostada oma sisemist pädevust, või kui selle sõlmimine võib mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala. (Allakriipsutus lisatud)

[1] Artikkel 4

1. Liidul on liikmesriikidega jagatud pädevus, kui aluslepingud annavad liidule pädevuse, mis ei ole seotud artiklites 3 ja 6 osutatud valdkondadega.
2. Liit ja liikmesriigid jagavad pädevust järgmistes põhivaldkondades:
a) siseturg,
b) käesolevas lepingus määratletud sotsiaalpoliitika valdkonnad,
c) majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus,
d) põllumajandus ja kalandus, välja arvatud mere bioloogiliste ressursside kaitse,
e) keskkond,
f) tarbijakaitse,
g) transport,
h) üleeuroopalised võrgud,
i) energeetika,
j) vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala,
k) ühised ohutusprobleemid rahvatervise küsimustes seoses käesolevas lepingus määratletud aspektidega.
3. Teadusuuringute, tehnoloogia arendamise ja kosmose alal kuulub liidu pädevusse meetmete võtmine eelkõige programmide koostamiseks ja elluviimiseks, kuid selle pädevuse kasutamine ei või takistada liikmesriikidel oma pädevuse teostamist. (Allakriipsutus lisatud)

Viimasena soovib raportöör märkida, et tema muudatused kajastuvad ka arvamuse projektis paralleelse ettepaneku kohta võtta vastu määrus, millega kehtestatakse kord, mille alusel liikmesriigid peavad kolmandate riikidega läbirääkimisi ja sõlmivad kahepoolseid valdkondlikke lepinguid, mis käsitlevad kohtualluvust ning kohtu- ja muude otsuste tunnustamist ja täitmist seoses abieluasjade, vanemliku vastutuse ja ülalpidamiskohustustega, ning ülalpidamiskohustustega seotud küsimuste suhtes kohaldatavat õigust.